

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2011/6405

Karar No : 2015/5495

Davacı : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Zühal Dönmez

Bestekar Sok. No: 49/5 Kavaklıdere / ANKARA

Davalı : Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı / ANKARA

Vekili : Hukuk Müşaviri Deniz Eren - Aynı yerde

Davanın Özeti : 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazete'de

yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik'in 6. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi ile 3. ve 4. fıkraları, 7. ve 8. maddelerinin; ziraat fakültesinden mezun olmuş olan ziraat mühendislerinin bitki koruma ürünleri bayilik veya toptancılığı yapabilmeleri için ayrıca sınava tabi tutulmasının hukuka aykırı olduğu, mesleğini serbest olarak yürütecek bayi ve toptancılar için idarenin sınav şartı getiremeyeceği, bayilik veya toptancılık izin belgesi almak için gerekli olan belgeler arasında oda üyelik belgesine de yer verilmesi gerektiği iddialarıyla iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem

Kanununa dayanılarak ve 441 sayılı Tarım ve Köyşleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin bitki, hayvan gıda ve yem güvenliğini gözeterek halk sağlığını koruma amacıyla tedbir alma konusunda verdiği yetkiyle dava konusu düzenlemelerin yapıldığı, riskin minimize edilmesi ve yetkin kişilerin seçilmesi için sınav şartının yerinde olduğu, ziraat mühendislerinin oda kaydının dava konusu yönetmelikte bulunmasına gerek olmadığı ve yapılan düzenlemelerde hukuka ve mevzuata aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Bedri Özata

Düşüncesi : Dava konusu düzenlemelerde hukuka ve mevzuata aykırılık bulunmadığı ve davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Gülten Hatipoğlu

Düşüncesi : Dava, 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6.maddesinin 1.fıkrasının (c) bendi ile 3. ve 4. fıkraları, 7. ve 8.maddelerinin iptali istemiyle açılmıştır.

13.6.2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 19.maddesinin 1.fıkrasında: "Bitki koruma ürünleri ile zararlı organizma mücadelesinde kullanılan diğer ürünlerin toptan satışı, toptancı bayiler, perakende satışlar ise perakendeci bayiler tarafından yapılır. Aynı maddenin 5.fıkrasında "Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir." kuralına yer verilmiştir.

10.03.2011 tarih ve 27870 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik'in Bayi veya toptancı izin belgesi alabilecekler başlıklı 6.maddesinin 1.fıkrasının (c) bendinde; Yılda bir

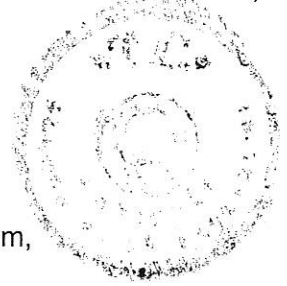
T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2011/6405

Karar No : 2015/5495

Merkez Bakanlıkça yapılacak veya yaptırılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 70 ve üzeri puan almak bitki koruma ürünleri bayi veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar arasında sayılmıştır. Yönetmeliğin 7. maddesinde: 6 ncı maddede belirtilen sınav, aşağıdaki konulardan oluşur:

- a) Bitki koruma ürünleri hakkında mevzuat,
- b) Bitki koruma ürünlerinin çevreye ve insan sağlığına etkileri ve korunma yolları,
- c) Bitki koruma ürünlerinin uygulamaya hazırlanması, formülasyon şekilleri ve karışılabilirlikleri,
- ç) Tarım ürünlerinde bitki koruma ürünlerinin kalıntı sebepleri ve kalıntının önlenmesi,
- d) Bitki koruma ürünlerinde direnç ve yönetimi,
- e) Bitki koruma ürünlerinin satışında barkod uygulamaları,
- f) Bitki hastalık ve zararlıları ile yabancı otlar,
- g) Toksikoloji ve ekotoksikoloji,
- ğ) Entegre zararlı yönetimi, entegre ürün yönetimi ve organik tarım,
- h) Zirai mücadele ve entegre mücadele teknik talimatları
- ı) Mesleki diğer konular. hükmüne yer verilmiştir.

5996 sayılı Yasanın incelenmesinden yasa koyucunun bitki koruma ürünlerini diğer tüketim mallarından ayırık tuttuğu ve bitki sağlığına yönelik olarak satılacak ürünlerin satışını ve depolamasını yapacak olan kişilerin objektif olarak yapılacak değerlendirme sonucunda sunulabilmesi için seçimin sınav yoluyla yapılmasında ve sınavın herkes için zorunlu olmasında hukuka aykırı bir durum olmadığından dava konusu Yönetmeliğin 6.maddesinin 1.fıkrasının (c) bendi ile sınavın hangi konulardan oluştuğunu belirten 7.maddesinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Dava konusu Yönetmeliğin 8.maddesine gelince;

(1) 6 ncı maddede belirtilen şartları taşıyıp bayi veya toptancı izin belgesi almak isteyenler, başvuru dilekçesi ekinde bayi veya toptancılık yapacakları ildeki il müdürlüğüne aşağıdaki belgelerle birlikte müracaat ederler.

- a) Diploma veya mezuniyet belgesinin aslı veya kurumca onaylı sureti,
- b) 6 ncı maddede belirtilen sınavda başarılı olduğunu gösteren, Ek-4'te yer alan Sınav Başarı Belgesi,
- c) Bayi veya toptancılık yapılacak yerin veya deponun açık adresi
- ç) T.C. kimlik numarası beyanı (Başvuru dilekçesinde belirtilir),
- d) İki adet vesikalık fotoğraf.

Yönetmelik maddesinde 6.maddede belirtilen şartları taşıyıp bayi veya toptancı izin belgesi almak isteyenlerin sunması gereken zorunlu belgelerin nelerden oluştuğu düzenlenmiş olup davacı tarafından, bu belgeler arasında oda üyelik belgesinin de aranması gerektiği ileri sürülmektedir.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2011/6405

Karar No : 2015/5495

Dava konusu yönetmelikten önceki yönetmelik hükümlerinde ziraat tekniker ve teknisyenlerin üye olabilecekleri oda ve benzeri meslek kuruluşlarının olmadığı anlaşılmış olup aynı işi yapan bayilik veya toptancı izin belgesi almak isteyen ziraat mühendislerinden başvuru dilekçesi ekinde yer alacak belgeler arasında oda kayıt belgesinin istenmemiş olması, eksik düzenleme sayılamayacağından davacının bu iddiası yerinde görülmemiş olup söz konusu yönetmelik maddesi hükmü, dayanağı yasaya ve hukuka aykırılık taşımamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği görüldü.

Dava; 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik'in 6. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi ile 3. ve 4. fıkraları, 7. ve 8. maddelerinin iptali istemiyle açılmıştır.

13.6.2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 19. maddesinin 1. fıkrasında: "Bitki koruma ürünleri ile zararlı organizma mücadelesinde kullanılan diğer ürünlerin toptan satışı, toptancı bayiler, perakende satışlar ise perakendeci bayiler tarafından yapılır." hükmüne yer verilmiş, aynı maddenin 5. fıkrasında ise; bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esasların Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelik ile belirleneceği belirtilmiştir.

Dava konusu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte olan 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesinin (ı) bendinde zirai mücadele ilaçlarının, alet ve makinalarının ithal, imal, satış ve kullanılma esaslarını tesbit etmek, uygulamak ve bu ilaçların insan, hayvan ve çevreye zarar vermeyecek şekilde kullanılmasını teminen gerekli denetlemeleri yapmak Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görevleri arasında sayılmıştır.

Yukarıda belirtilen düzenlemelerden; bitki koruma ürünlerinin toptan veya perakende olarak satılması ve depolanması ile bunları satacaklar ve depolayacaklar hakkında kurallar koymaya, bu konuda düzenleme yapmaya davalı Bakanlığın görevli ve yetkili olduğu anlaşılmaktadır.

Bitki koruma ürünlerinin toptan veya perakende olarak satılması ve depolanması ile bu ürünleri toptan ve perakende satacak ve depolayacakların uyması gereken esasları belirlemek amacıyla hazırlanan 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik'in "Bayi veya toptancı izin belgesi alabilecekler" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde; Yılda bir kez Bakanlıkça yapılacak veya yaptırılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 70 ve üzeri puan almak bitki koruma ürünleri bayi veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar arasında sayılmış, Yönetmeliğin "Sınav" başlıklı 7. maddesinde ise; 6.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2011/6405

Karar No : 2015/5495

maddede belirtilen sınavın, hangi konulardan oluşacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden; yasa koyucunun bitki koruma ürünlerini herhangi bir tüketim malından ayırık tuttuğu, bitki sağlığına yönelik olarak bitki koruma ürünlerinin satışını ve depolamasını yapacak olan kişilerde aranılacak vasıf ve şartların ayrıntılı kurallara bağlanarak, kamu sağlığının korunması; kaliteli, güvenli, zararsız aktif maddeler içeren ürünlerin piyasaya arzının ve tüketiminin sağlanmasının amaçlandığı açıktır. Bu bağlamda, bitki koruma ürünleri bayiliği veya toptancılığı işini yapacak kişilerin belirlenmesi ve yeterliliklerinin ölçülebilmesi için objektif nitelikteki sınav koşulu getirilmesine ve sınavın nasıl ve hangi konulardan yapılacağına ilişkin dava konusu Yönetmeliğin 6 ve 7. maddelerindeki düzenlemelerde hukuka aykırılık bulunmaktadır.

Dava konusu Yönetmeliğin "Gerekli belgeler" başlıklı bayi veya toptancı izin belgesi almak isteyenlerin başvuru sırasında sunması gereken belgelerin belirtildiği 8. maddesinin, bu belgeler arasında oda üyelik belgesinin de aranması gerektiği iddiasıyla iptali istemi yönünden ise; dava konusu yönetmeliğin amacı ve kapsamı dikkate alındığında, bayilik veya toptancı izin belgesi almak isteyen ziraat mühendislerinden başvuru dilekçesi ekinde yer alacak belgeler arasında oda kayıt belgesinin istenmemiş olması eksik düzenleme sayılamayacağından davacının bu iddiası yerinde görülmemiş olup söz konusu yönetmelik maddesi hükmünün, dayanağı yasaya ve hukuka aykırılık taşımadığı sonucuna varılmıştır.

Öte yandan; 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname uyarınca, hukuk birimi amirleri, muhakat müdürleri, hukuk müşavirleri ya da avukatlar tarafından idarelerin vekili sıfatıyla yürütülen davaların idareler lehine neticelenmiş olması halinde, idareler lehine vekalet ücreti takdir edilecek olmakla birlikte, 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca idareler lehine vekalet ücreti takdirinin, ancak bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği 2.11.2011 tarihinden sonra açılan davalarda söz konusu olabileceği, bakılmakta olan davanın ise, 659 sayılı KHK'nın yürürlük tarihi olan 2.11.2011 tarihinden önce açıldığı dikkate alındığında, davayı hukuk müşaviri eliyle takip etmiş olmasına rağmen, davalı idare lehine vekalet ücreti takdir edilmesine gerek görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin 6. ve 7. maddelerinin iptali istemi yönünden davanın reddine oybirliğiyle; 8. maddesinin iptali istemi yönünden ise davanın reddine oyçokluğuyla, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, artan posta ücretinin hükmün kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, bu kararın tebliğini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyizden başvurulabileceğinin taraflara duyurulmasına, 2.12.2015 tarihinde karar verildi.

Başkan

Tülün

ÖZDEMİR

Üye

Emin Celalettin

ÖZKAN

(X)

Üye

Ali

KAZAN

Üye

Abdullah

ARTUNÇ

(X)

Üye

Ahmet

SARAÇ

KARŞI OY:

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 2. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde; bütün mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için bir oda kurulmasına karar vermek; (b) bendinde, bu suretle aynı ihtisasa mensup meslek mensuplarını bir Odanın bünyesinde toplamak; merkezde idare heyeti, haysiyet divanı ve murakıplar gibi görevlilere yetecek kadar üyesi bulunmayan Odasının merkezini, Umumi Heyetin belirleyeceği yerde açmak; (c) bendinde, mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlâkını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak; (d) bendinde, meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmî makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı normları, fennî şartnameleri incelemek ve bunlar hakkında görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmek, Birliğin kuruluş amaçları arasında sayılmıştır.

Anılan Kanunun 33. maddesinde ise, Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensuplarının mesleklerinin **icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için** ihtisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetinde oldukları hükme bağlanmıştır.

Meslek kuruluşlarına, üyelerinin nitelik ve niceliği, ürettikleri iş ve hizmetlerin toplumun temel ihtiyaçlarına yönelik olması ve ülke genelinde yaygınlığı, çoğulcu demokratik gelişim ortamında etkili bir sivil toplum örgütü rolünde bulunmaları, örgütlülüğün üyelere getirdiği yararlar ile toplum çıkarlarının uygun düzeylerde dengelenebilmesi ve demokratik toplum kültürünün kamu düzeninde olumsuzluk yaratmadan derinleştirilebilmesi nedenleriyle, kamusal nitelik kazandırılarak, Anayasanın 135. maddesinde yer verilmiştir.

Anılan madde kapsamında, ziraat mühendislerinin ortak ihtiyaçlarını karşılamak, hak veya yararlarını korumak, meslek mensupları arasında mesleki etik, disiplin ve dayanışmayı korumak, veteriner hekimliğin kamu ve kişi yararına uygulanıp geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla kurulmuş birer kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Ziraat Mühendisleri Odasının, söz konusu görevlerini hizmet gereklerine uygun ve meslek mensuplarını bağlayıcı bir şekilde yerine getirebilmeleri için, **mesleklerini serbest olarak icra edecek ziraat mühendislerinin odaya kayıt olmaları zorunluluğu** getirilmiş; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların ise, mesleğe ilişkin kayıt ve denetimlerinin kurumları aracılığıyla sağlanabilmesi dolayısıyla, odaya üyelikleri isteğe bağlı bırakılmıştır.

Sözü edilen zorunlu üyelik kayıtlarının temini ve denetimi, odadan ihraç edilmiş olanların veya gerçek dışı belgelerle mesleği icra etmeye teşebbüs edenlerin tespiti, mesleki etik ve disiplin kurallarının işlerliğinin sağlanabilmesi; kısaca, Odanın kuruluş amacını gerçekleştirebilmesi ise;

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2011/6405

Karar No : 2015/5495

ancak Oda tarafından düzenlenecek "ilgilinin odaya kayıtlı olduğunu ve mesleğini icraya bir engeli bulunmadığını" gösteren belgenin, işe girişlerde ve mesleki eğitim başvurularında ibrazı zorunlu belge olarak kabulü ile mümkün olabilecektir.

Nitekim Anayasa Mahkemesinin 6.11.2008 tarih ve E:2007/66, K:2008/157 sayılı kararında da; " *Demokrasi, siyasal mekanizma dışında, aynı zamanda bir yaşam biçimidir. Bir meslek örgütüne üyelik, işlevsiz olur ve biçimsel üyelikten öteye geçemezse, demokratik bir örgütlenmeden de söz edilemez. Bu tür işlevsiz örgütlenmeler, kuramsal ve somut olarak var olmalarına karşın, gerçek anlamda varlıkları tartışmalı ve etkisiz hale gelir. Kamu hukuku kurallarına göre yönetilmesi anayasal güvence altında bulunan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının işlev ve etkileri de hukukun koruması altındadır. Meslek kuruluşlarının etkinliği, sorumluluğu ve yükümlülüğü, belirli bir düzen ve disiplin içinde faaliyette bulunması, görevlerinin boyut ve kapsamına bağlıdır. İşlevsizliği ve biçimsel örgütlenmeyi aşmanın yolu, mesleğin tüm alanlarında ve meslekle ilgili işlemlerde, ilgili meslek kuruluşuyla organik bağlantının, meslek kuruluşunun kimlik ya da belgesinin esas alınması, diğer bir deyişle, meslekle ilgili faaliyetlerle meslek kuruluşu arasındaki olgusal bağın koparılmamasıdır.* " ifadelerine yer verilmiştir.

Her ne kadar dava konusu Yönetmelik maddesiyle, odaya kayıt zorunluluğu ortadan kaldırılmamakta ise de; bayi veya toptancı izin belgesi almak isteyen ziraat mühendislerinden, oda üyeliğini gösteren belgenin aranmaması suretiyle, 6235 sayılı Kanun'un 33. maddesi gereği yapılması zorunlu olan oda üyeliği kaydının davalı Bakanlık ve davacı Oda tarafından denetimine engel olunmakta, oda faaliyetinin icrası zorlaştırılmakta ve işlevsizleştirilmektedir.

Bu itibarla; bayi veya toptancı izin belgesi almak isteyen ziraat mühendislerinin başvuru sırasında ibraz etmeleri gereken belgelerin sayıldığı dava konusu Yönetmeliğin 8. maddesinde oda üyelik belgesine yer verilmemesinin eksik düzenleme niteliğinde olduğu ve anılan maddenin iptali gerektiği görüşüyle aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Üye
Emin Celalettin
ÖZKAN

Üye
Abdullah
ARTUNÇ

